බලතල විමධ්‍යගතකරණය
සහ
පළාත් සභා සංකල්පය

ශ්‍රී ලංකා සබරගමුව විශ්ව විද්‍යාලයේ
දේශපාලන විද්‍යා (විශේෂ) උපාධි පරීක්ෂණ
අවසන් වසර ස්වාධීන පර්යේෂණ නිබන්ධය

97/98

සමාජීය විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය,
සමාජීය විද්‍යා හා භාෂා පීඨය,
ශ්‍රී ලංකා සබරගමුව විශ්ව විද්‍යාලය,
බෙලිහුල්ඔය.

ලි.ප. අංකය : 96/SL/02
විභාග අංකය : E/A/ 192

ශ්‍රී ලංකාවේ දැනට ක්‍රියාත්මක වන පළාත් සභා

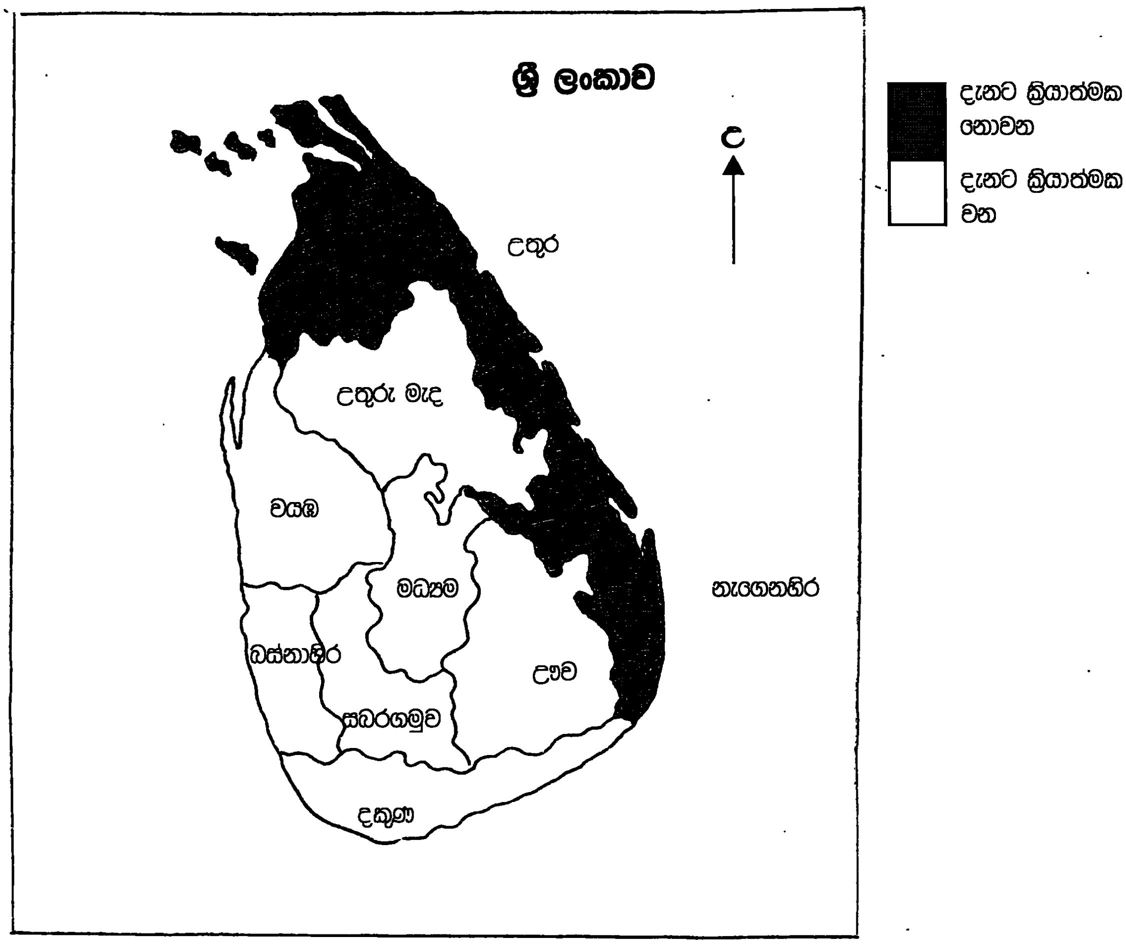

පිදුම

දෛවයේ කුරිරු
සරදමෙන්
මා කුඩා කල මගෙන්
සමුගත්
මා දයාබර මැණියනි
පියාණෙනි
වෙනුවෙන් ඔබහට
උපහාර
පුදන්තෙමි මෙය
මා දයාබර අක්කාට
සහ අයියාට

ස්තූතිය.

මෙම අධ්‍යාපන නිබන්ධය සඳහා මාතෘකාව අනුමත කර දෙමින් උපදෙස් ලබා දුන් ශ්‍රී ලංකා සබරගමුව විශ්ව විද්‍යාලයේ සමාජීය විද්‍යා අධ්‍යන අංශයේ කථිකාචාර්ය එච්. රංජිත් මහත්මාටද , මග පෙන්වීම් කළ බාහිර කථිකාචාර්ය රෝහාන් දෙල්ගොඩ මහත්මාටද, කථිකාචාරිණී ශාන්ති හේමලතා මෙනවියටද කෘතඥ පූර්වකව ස්තූතිය පුද කරමි.

සෙවනැල්ලක් මෙන් සෑම කටයුත්තකදීම මා ලඟින් සිටිමින් දිරි ගැන්වූ ආදරණීය මල්ලිටද, නිබන්ධය සැකසීමට සහය වූ මා සීප් සතර හදෑරූ බ/ මලිත්ත මධ්‍ය මහා විද්‍යාලයේ 13 වන වසරේ ඉගෙනුම ලබන දිස්නා නිමාලි නැගණියට හා ශ්‍රී ලංකා සබරගමුව විශ්ව විද්‍යාලයේ සමාජීය විද්‍යා අධ්‍යංශයේ දෙවන වසරේ එස්. එල් . චන්ද්‍රා මෙනවියටද, අධ්‍යාපන කටයුතු වලදී මා උනන්දු කරවූ මෝ/ මහගොඩයාය කණිෂ්ඨ විද්‍යාලයේ විදුහල්පති ටී. බී. නිශ්ශංඛ මහතාට හා එනසල් බැද්දේ එම්. ඩී.වී. චන්ද්‍රපාල පුතණුවන්ටද විශේෂ ස්තූතිය පුද කරමි.

මෙම අධ්‍යාපන නිබන්ධය සම්පාදනයේදී තොරතුරු ලබා ගැනීමේදී අනුග්‍රහය දැක්වූ ඌව පළාත් සභාවේ ප්‍රධාන ලේකම් ඇතුළු සියළු රාජ්‍ය නිලධාරීන්ට හා පාර්ලිමේන්තු , පළාත් සභා හා පළාත් පාලන ආයතනවල මහජන නියෝජිතයන්ටද බුත්තල ප්‍රාදේශීය සභාවේ අබේසිංහ අය්යාටද , ඉතා කෙටි කාලයක් තුළදී ස්වාධීන නිබන්ධය පරිඝණකකරණයකර නිමා කර දුන් බණ්ඩාරවෙල ඩබ්. ඒ. එස් . කොමියුනිකේෂන් අධිපති තුමා ඇතුළු කාර්ය මණ්ඩලයටද නන් අයුරින් සහයෝගය දුන් සැමටද හෘදයාංගම ස්තූතිය පුද කර සිටිමි.

පටුන .

පිටුව

1 හැඳින්වීම 1-4

1.1 විෂය ක්ෂේත්‍රය හැඳින්වීම.

1.2. අධ්‍යනයේ අරමුණු

1.3. ක්‍රම වේදය හා දත්ත මූලාශ්‍ර

1.4 අධ්‍යයනයේ සීමා

1.5 පරිච්ඡේද සැකැස්ම

2 බලය විමධ්‍යගතකරණය හා ප්‍රාදේශීය පාලනයේ ඓතිහාසික මුහුණුවර 5-17

2.1 විමධ්‍යගතකරණය යනු කුමක්ද?

2.2 බලය විමධ්‍යගතකරණය සඳහා යොදා ගත හැකි සංවිධාන ක්‍රම

2.2.1 පෞද්ගලී කරණය හා රෙගුලාසීකරණය

2.2.2 රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්ට හෝ සංස්ථාවන්ට බලතල පවරා දීම.

2.2.3 මධ්‍ය ආණ්ඩුවේ නිල බල ක්‍රමය විසංද්‍රනයට ලක් කිරීම

2.2.4 පළාත් හෝ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවලට බලය විමධ්‍යගතකරණය

2.3 බලය විමධ්‍යගතකරණයේ අවශ්‍යතාවය

2.3.1 විමධ්‍යගත කිරීම මගින් ලබා ගත හැකි වාසි

2.4 ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාදේශීය පාලනයේ ඓතිහාසික පසුබිම

2.4.1 අධිරාජ්‍යවාදි පාලනයට පෙර බලය විමධ්‍ය ගත කිරීම හා ප්‍රාදේශීය පාලනය

2.4.2 නිදහස ලබා ගැනීමට පෙර බලතල විමධ්‍යගත කිරීම හා ප්‍රාදේශීය පාලනය

2.4.2.1 පෘතුගීසි යුගය

2.4.2.2 ලන්දේසි යුගය

2.4.2.3 බ්‍රිතාන්‍ය පාලන සමයේ ප්‍රථම කාල පරිච්ඡේදය

2.4.2.4 බ්‍රිතාන්‍ය පාලනයේ දෙවන කලෙ පරිච්ඡේදය

3 නිදහස ලැබීමේ සිට පළාත් සභා ඇති කිරීම දක්වා බලය විමධ්‍යගත කිරීම 18-31

3.1 නිදහස ලැබීම

3.2 1940 හා 1950 දශක වල වර්ධනය වන ජනවාර්ගික ගැටළුව

3.3. 1950 දශකය තුළ බලතල විමධ්‍ය ගත කිරීම සහ ප්‍රාදේශීය පාලනය තහවුරු කිරීම..

3.3.1 බණ්ඩාරනායක චෙල්වනායගම් ගිවිසුම අසාර්ථක වීම

3.4 1960 දශකය තුළ බල විමධ්‍යගතකරණයට ගත් පියවර

3.4.1 ඩඩ්ලි සේනානායක චෙල්වනායගම් ගිවිසුම

3.5 1970 හා 80 දශක වල වර්ධනය වන වාර්ගික අර්බුදය

3.6 දිස්ත්‍රික් සංවර්ධන සභා පිහිටුවීම.

3.6.1 දිස්ත්‍රික් සංවර්ධන සභා කඩකප්පල් වීම.

4. පළාත් සභා සංකල්පය ආරම්භය, පිහිටුවීම , ව්‍යුහය හා 32-76

4.1 සාම ගිවිසුම ඇති කිරීමට බල පෑ හේතු සාධක

4.1.1 සාම ගිවිසුම අත්සන් කිරීම

4.1.2 සාම ගිවිසුම හා අත්සන් කිරීමෙන් බලා පොරොත්තු වූයේ කුමක්ද?

4.2 පලාත් සභා පිහිටුවීම

4.2.1 පලාත් සභා වල පවත්නා විශේෂ ලක්ෂණ

4.3 පලාත් සභා ව්‍යුහය හා සංයුතිය

4.3.1 පලාත් සභා වලට ආවේණික ව්‍යුහය හා සංයුතිය

4.3.1.1 දේශපාලන ව්‍යුහය හා සංයුතිය

4.3.1.2 පළාත් සභාවේ වැදගත් තනතුරු වලට හිමිකාර්‍යය පටිපාටිය හා බලතල

4.3.2 පරිපාලන ව්‍යුහය හා සංයුතිය (රාජ්‍ය සේවය මධයම රජය හා පලාත් සභා අතර ක්‍රියාකාරීත්වය

4.3.2.1 පලාත් සභාවත් තුළ රාජ්‍ය පරිපාලන ව්‍යුහය හා සංයුතිය

4.3.2.2 ආණ්ඩාකාරවරයාගේ කාර්ය භාරය හා බලතල

4.4 මධ්‍යම ආණ්ඩුව හා පලාත් සභා අතර බලතල විමධ්‍යගතකර ඇති ආකාරය

4.5 ක්‍රීයාකාරීත්වය ඌව පලාත් සභාව ආශ්‍රයෙන්

5 සමාලෝචනය. 77-84

- ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය 85